

Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044-20 30 00
www.hkr.se

EXAMENSARBETE

Hösten 2011

Lärarytbildningen

”Det kändes bra i hjärnan”

En studie om hur barn i förskola och förskoleklass uttrycker sina känslor för musik med målande som stöd.

Författare

Sara Knast
Mona Lindeberg

Handledare

Michael Eylers

Examinator

Elisabet Malmström

www.hkr.se

”Det kändes bra i hjärnan”

En studie om hur barn i förskola och förskoleklass uttrycker sina känslor för musik med målande som stöd.

Abstract

Syftet med studien är att förstå hur barns känslor kan påverkas av musik i den skapande verksamheten. Detta gör vi genom att utgå från vår hypotes att musik av skilda karaktärer påverkar barn på olika sätt. Undersökningen är baserad på 15 barn i förskola och skola. I den empiriska undersökningen utmanas barnen att uttrycka sina känslor till musiken via ett annat kreativt instrument nämligen, att måla. Utifrån en kvalitativ undersökning med observationer samt intervjuer presenteras barnens upplevelser utifrån två olika musikstycken. I enlighet med vår hypotes kunde vi se och få belägg för att musiken har en känslomässig och fysisk inverkan beroende på musikens karaktär. I resultatet kan vi se att barnens reaktioner av musiken är varierad, vissa barn kände olust inför den medan andra kände glädje och visade en hög energi. Resultatet visar även att musiken lockar fram en skapandelust hos barnen där samtalen mellan barnen var höga gällande färgval och motiv.

Nyckelord: musik, barn, förskola, känsla, måla

INNEHÅLL

1 INLEDNING	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Hypotes	7
1.3 Syfte och problemformulering	8
Begreppsdefinition:	8
2 LITTERATURGENOMGÅNG	10
2.1 Sociokulturellt perspektiv	10
2.2 Musiken i barns utveckling	11
2.3 Musiken och kreativiteten	12
2.4 Musikupplevelser	13
2.5 Kultur	15
2.6 Musiken och hjärnan	15
3 METOD	18
3.1 Urval	18
3.2 Undersökningsgrupp	18
3.3 Insamlingsmetod	19
3.3.1 Kvalitativ forskningsintervju	19
3.3.2 Deltagande observation	19
3.3.3. Dokumentation	19
3.4 Genomförande	19
3.4.1 Musiken	19
3.4.2 Besök på förskola/skola	20
3.5 Bearbetning och analys	21
3.6 Etiska överväganden	21
4 RESULTAT	23
Observation	23
4.1 Vivaldis ”Hösten”	23
4.1.1 Förskola	23
4.1.2 Skola	24
Analys:	26
4.2 Mozarts ”Eine kleine Nachtmusik”	26
4.2.1 Förskolan	26
4.2.2 Skolan	27
Analys:	28
4.3 Redovisningar av intervjufrågorna	29
4.3.1 Vivaldis ”Hösten	29
4.3.2 Mozarts ”Eine Kleine Nachtmusik”	30
Analys:	32
4.4 Slutanalys	35
5 DISKUSSION	37
5.1 Resultatdiskussion	37
5.2. Metoddiskussion	41
5.2.1 Intervju	41
5.2.2 Observation	41
5.2.3 Videoupptagning	42

5.2.4 Vår hypotes	43
5.3 Fortsatt forskning	45
Slutord.....	46
6 REFERENSER.....	47
Nätbaserade referenser:.....	48
Bilagor	

Förord

Vi skulle vilja tacka alla de som har gjort det möjligt för oss att skriva denna uppsats. Först vill vi tacka vår handledare Michael Eylers som hjälpt oss och guidat och väglett oss genom hela skrivprocessen. Vi vill rikta ett stort tack till den skola och den förskola som släppte in oss och lät oss göra vår undersökning där. Även alla barnen som medverkat ska ha ett stort tack. Slutligen vill vi tacka våra familjer för att stöttas oss och ställt upp när vi behövt det. Utan er hade det aldrig gått.

Ett stort tack till er alla!

Kristianstad 2011

Mona Lindeberg

Sara Knast

1 INLEDNING

1.1 Bakgrund

Musik omger människan varje dag, genom media, i affären eller i egen värld hemma. Musiken påverkar, och människan dras med i dess takter och går gärna och sjunger med på olika melodier. Musik glädjer, lugnar och kan även skrämman. Musik används inom skilda områden för att markera olika känslor. Inom film och tv har bakgrundsmusiken en förstärkande uppgift för att t.ex. skapa spänning eller ro. I livets olika skeende är musiken en viktig del av våra liv såsom vid glädjefyllda bröllop eller sorgsamma begravningar. Still (2011) menar att musiken och fantasin kan framkalla skilda reaktioner. Genom Brown (2001) förstår vi att det är musikens tempo som är avgörande. Lugn musik lugnar och musik med högt tempo kan verka uppiggande.

Förskolemiljön omges av ett visst musikutbud som vi delvis redogör för i vår hypotes. Utöver dessa finns även de barnsånger som ingår i förskolans traditionella visskatt. Den kan vara ämnad för speciella syften eller ogenomtänkt framförd. Detta har vi här inga belägg för. Dock är det så att inom förskolan finns det en uppfattning att barn påverkas av den musik pedagoger väljer att låta dem lyssna på.

På en del förskolor används en viss typ av musik för att barnen ska känna sig avslappnade på vilan och en annan typ av musik under gymnastikstunden för att få upp pulsen och röra sig. I tidigare uppsats har vi fokuserat på hur pedagoger ser på musik som ett redskap för barns lärande inom förskolan. Genom att ta del av aktuell forskning samt att intervjua 4 olika pedagoger kom vi fram till att musik kan användas som ett redskap på olika sätt genom musicerandet. Genom sången tränas språket, självkänslan och det sociala samspelet stärks.

Vad är det som händer i kroppen när vi hör musik, vad är det hjärnan säger oss när musiken hörs? Detta vill vi forska om i vår c-uppsats. Detta är vad forskning och vår empiriska studie säger oss, men hur upplever egentligen barnen musik? I Läroplanen för förskolan (Lpfö 98/10) står det

”Att skapa och kommunicera med hjälp av olika uttrycksformer såsom bild, sång och musik, drama, rytmik, dans och rörelse liksom med hjälp av tal- och skriftspråk utgör både innehåll och metod i förskolans strävan att främja barns utveckling och lärande.

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin skapande förmåga och sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och erfarenheter i många uttrycksformer som lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama”.

Frågan vi ställer oss är om den musik som förskolan erbjuder upplevs som positiv av barnen. Gör lugn musik barn lugna och känns musiken bra för dem eller är det något som pedagoger i förskolan tar för givet?

Vi är två barnskötare som under många år jobbat i skola och förskola och använder oss mycket av musik som ett redskap för barns lust och lärande. Vi läser nu till förskollärare på en distansutbildning på Kristianstad högskola. Under vår studietid så har vi fått ta del av mycket forskning och olika personers teorier på barn och dess utveckling. I vår uppsats är vår utgångspunkt Vygotskij (1930/1995) och det sociokulturella förhållningssättet han framhåller, där vi i interaktion med andra lär oss och utvecklas bäst.

1.2 Hypotes

Vår erfarenhet säger att barn påverkas på ett visst sätt beroende på vad för typ av musik som spelas. Det kan uppfattas som att olika musikkarakterer tillför olika känslotillstånd vid olika aktiviteter. Lugn musik får barnens tempo att sänkas och att den fysiska aktiviteten minskar. Vid avslappning och vila inom förskolan används musik av lugn och böljande karaktär, gärna klassisk, instrumental musik eller naturmusik med t.ex. vattenskval eller fågelkvitter. För att få upp pulsen kanske vid ett rörelsepass eller liknande används en annan typ av musik. Då väljs en snabbare musik med hög puls och mycket liv, det kan mycket väl väljas musik med sångtexter som talar om vad som ska göras. Här kan sången och orden hjälpa oss att försätta barnen i ”rätt” stämning. Möjligtvis kan musik med högre tempo öka vår fysiska aktivitet och vårt tempo, men även att musiken kan ha inverkan på våra känslor. Glad musik (hoppande och trallvänlig) ökar glädjen. Sorgsen eller skrämmande musik gör oss nedstämda eller illa till mods. Vår uppfattning är att detta är en generell uppfattning som skulle kunna gälla alla barn och vuxna. Musik som säljs till förskolor från leverantörer som riktar in sig på förskolor kan lanserar dessa i mening att den är ämnad för olika emotionella och fysiska ändamål.

1.3 Syfte och problemformulering

Vi vill inom denna uppsats ta reda på om och hur barn uppfattar känslor inom musiken. Med utgångspunkt i att det verkligen kommer fram data som tyder på att musik skulle kunna påverka barnet på ett känslomässigt plan så utkristallieras det olika möjligheter för att använda mer musik i barns lärande.

- Hur uttrycker barn sina känslor för musik med målande som stöd?
- Hur agerar och hur upplever barn olika sorters musik?
- Vad lär barn i aktiviteter med musik som känsloupplevelse och bild som handling?

Begreppsdefinition:

I Nordstedt svenska ord- och uppslagsbok (1999 s.731) definieras musik som: ”konstnärligt ordnad mängd toner av olika höjd och klang”. I denna uppsats kallar musik är den traditionella visskatt som sjungs på förskolan, instrumentala övningar med rytm och klang men även kommersiell populärmusik. Vi vill även inbegripa musiken i rörelse och dans i denna definition.

Jederlund (2002) skriver att i västerländsk anda brukar musikvetare och musikteoretiker dela upp musiken i tre olika beståndsdelar som de kallar för de tre musikaliska grundelementen. Dessa är grundstenarna där all musik skall vara skapad och med varandras hjälp kan all musik beskrivas. De tre grundstenarna är rörelse, ljud och puls.

Rörelse; denna aspekt handlar om de rent fysiska aspekterna av ljud, vibrationer och ljudets fortplantning genom luften i form av vågrörelser. Rörelse blir nya vibrationer som leder till elektrokemisk rörelse i vårt nervsystem och i hjärnan. Ett uttryck om att det spritter i benen när vi hör musik är just vad som händer. Hjärnrörelsen berör våra sinnen och kroppen reagerar. (Jederlund, 2002). I denna uppsats används även ordet rörelse för att benämna kroppens fysiska rörelser i sång och dans.

Ljud; detta innefattar den enskilda tonen från vilken ljudkälla som helst. När flera toner alstras samtidigt så talat man om en klang. Flera samtidiga klanger bildar kluster (tonhöjdsberoende) eller harmonier (bestämda tonhöjdsförhållande klanger emellan). Man kan kalla ljud, klang och harmonier för musikens vertikala strukturer.

Puls/rytm; Pulsen är musikens tempo och horisontella struktur och bestämmer hur de olika delarna förhåller sig till varandra. Rytmen kan man säga är det sätt som tempot gestaltas på (Jederlund, 2002).

Vilan; Med vila menar vi en, i förskolor förekommande, stund eller aktivitet oftast efter lunchen. Under vilan erbjuds ofta lugna aktiviteter i hänseende att sänka tempot på avdelningen/förskolan. Exempel på en vila kan vara, sovstund, lyssna på lugn musik eller läsa sagor. Dessa stunder är ämnade för att varva ner och för återhämtning.

Musikkarakteristik; Karakteristiken på musiken är på de olika sätt musik kan spelas. Vi menar att musikkarakteristiken kan vara olika beroende på tempot eller stil som musik spelas såsom klassisk musik, barnvisor eller pop och rockmusik.

2 LITTERATURGENOMGÅNG

”Från livets första skrik till dödens sista suck omges vi av ljud och vibrationer. Den är själva skapelsens ursprungliga andetag, änglars och toners tal, den väv av vilken liv, drömmar, själar och stjärnor till syvende och sist är värd av” (Campbell, 1998 s.10).

Litteraturgenomgången inleds med sociokulturella perspektivet. Därefter följer kapitel om barns utveckling, kreativitet, musikupplevelser, kultur och hjärnan, kring musikens betydelse.

2.1 Sociokulturellt perspektiv

Lev S Vygotskij, 1896-1934, är grundare av den sociokulturella teorin. Den utgår från hans tankar om barns utveckling och lärande. Det sociokulturella perspektivet är en variant av konstruktivism, vilken framhåller att människor själv skapar och konstruerar kunskap i interaktion med omvärlden. I den sociokulturella teorin ligger dock tonvikten på det sociala istället för det individuella. Enligt den sociokulturella traditionen räknas kunskapsbildningen till något som sker inuti den enskilda individen i själva samspelet med omvärlden. Barnen i förskolan befinner sig i en social kontext som ständigt möter och samspelar med andra barn och vuxna. Det är i det sociala samspelet, genom möten och relationer mellan människor objekt eller händelser i omgivningen som lärandet sker enligt Vygotskij. Här menar Vygotskij att kreativiteten uppstår ur ens erfarenheter genom socialt samspel. Den proximala utvecklingszonen är Vygotskijs teori om att barn lär tillsammans med andra mer erfarna människor. Till slut kan barnet själv klara av att göra det som de gjorde tillsammans med mer erfarna (1930/1995).

Enligt Strandberg (2007) menar Vygotskij att fantasin och kreativitet hänger dels ihop med förnuftet och dels med känslan. Kreativitet är enligt Vygotskij en mänsklig aktivitet som är nyskapande oavsett om det är ett skapande i den yttre världen eller en konstruktion av känslan och intellektet. Denna konstruktion menar han bara existerar och ger sig till känna i människans inre. När människan använder sin fantasi används tidigare erfarenheter för att möjliggöra ytterligare fantasi. På detta sätt anser han att vår fantasi utökas med våra erfarenheter. Då barn är mer tillåtande att uttrycka sin fantasi medför det den missvisande uppfattningen att barn har större fantasi än vuxna. Var kommer vår fantasi ifrån? Vygotskij menar att fantasins skapande aktiviteter är oerhört komplext. En utdragen process som alltid är uppbyggda ur tidigare erfarenheter och verkliga händelser i en människas liv. Det skulle

vara ett underverk om fantasin kunde skapas av ingenting. Den är direkt kopplad till rikedom och mångfalden i människans tidigare erfarenheter. Ju rikare ens erfarenheter är desto mer material förfogar fantasin över (a.a.).

Vygotskij (1930/1995) menar att våra erfarenheter sätter sig fast i hjärnan såsom ett hjulspår i sanden eller som av vecket i ett vikt papper. Det är hjulspåret eller vecket som befäster förändringarna i vår hjärna och underlättar dess framtida rörelser. Hjärnan är inte bara ett organ som bevarar våra tidigare erfarenheter utan den kombinerar och kreativt skapar nya situationer och nya beteende ur tidigare erfarenheter. Vygotskij menar även att fantasin och känslorna hör samman. Han menar att varje känsla vi får i kroppen återspeglas av tidigare erfarenheter. Känslan får oss att välja olika uttryck som står i samklang med den sinnesstämning vi för tillfället har. Känslorna tar inte sig bara ett yttre kroppsligt uttryck utan även ett inre som visar sig i valet av tankar, intryck och bilder. Människan får alltså inte bara fysiska symptom som t.ex. blekhet, darrningar när hon möter skrämmande saker utan det som pågår i tankarna färgas även av denna känsla (a.a.). Vygotskij menar att det är genom biologisk mognad samt genom kulturen i omgivningen som människor utvecklas (Säljö 2010). Människan socialiseras utefter samhällets normer och värden menar Vygotskij. Miljön och tiden har här en stor betydelse för villkoren och möjligheter till utveckling och skapande. Han menar att det kan vara möjligt för en människa att födas som ett musikaliskt geni men utan möjligheter kan han inte skapa musik.

2.2 Musiken i barns utveckling

Människans musikaliska utveckling börjar redan i mammas mage. Fostret lyssnar till musiken i mammas röst, tonfall, rytm och tempo men även den musik som spelats när fostret är i magen. När barnet har fötts känner det mycket väl igen och känner sig trygg med mammas röst och den musik som den har fått höra under graviditetstiden. (Jederlund, 2002) Under vecka 28-32 börjar fostrets nervbanor att utvecklas, hjärnstammen mognar till stor del nu och neurologiskt finns förutsättningar för att lagra hörselintryck i långtidsminnet. Impulser från nervcellerna leds genom kroppen till hjärnan som där förmedlar snabba och exakta intryck. De musiska rötterna från spädbarnstiden ligger till grund för den fortsatta identitets och medvetenhetsutvecklingen (Bjørkvold, 2005).

Uddén (2004) menar i enlighet med Vygotskij att människan lär i dialog med andra människor och uttrycker samt agerar olika med olika personer. Spädbarnet har en oerhört bra uppfattning och hörsel förmåga, vuxna människor talar svagt och rör oss varsamt tillsammans med ett spädbarn. Den spontana sången som vi börjar med när barnen är små tycks ha en central funktion för barns emotionella, sociala men även för den kognitiva utvecklingen som gör att intresset för musik, sång och dans fortsätter genom hela livet .

Bjørkvold (2005) menar att sången, leken med toner är en nödvändig bricka i spelet mellan människans inre och yttre värld. Om inte den finns blir barnet hämmat och barnet kan förlora sin fantasivärld och förmågan till känslomässiga och kognitiva genombrott. Det resignerar och underkastar sig sin omgivning och dess inbyggda krav. För att barnen ska lyckas måste de ha tillgång till alla sina uttrycksmedel. Kroppsspråk, sång och språk medverkar till att sätta ord på saker och ting.

Uddén (2004) menar att om vi lyssnar noga på barn, under gemensam lek men även då de är ensamma så uttrycker sig barn mer i sångton än i tal. Väldigt ofta rör de sig även i takt till musiken. För att kunna gestalta sina upplevelser så använder sig barn av ett multikommunikativt sätt det vill säga att de uttrycker sina ord och tankar genom att förtydliga dem akustiskt och visuellt genom sång, rytm och rörelse i en enhet. Långt tillbaka ända till antikens tid har det funderats över varför musik påverkar människan så starkt som den gör.

2.3 Musiken och kreativiteten

I ett skapande kreativt arbete stimuleras och aktiveras en mångfald hjärnfunktioner och det skapas aktivitet i förbindelserna emellan. Det är när delarna samverkar som människan blir hel, kreativa skapande individer. Det är då man lär för livet. I musikupplevelser blir vi känslomässigt berörda och ”lever upp”. All bestående kunskap är grundad i upplevelser och erfarenheter (Jederlund 2002). Antal-Lundström (1996) hävdar att konstnärlig fostran är värdefull. Inte bara för den estetiska kvaliteten utan menar att även de estetiska ämnena kan ge en väsentlig förbättring av de s.k. *basämnena*; läsning, skrivning, matematik och naturvetenskap. Antal – Lundström utgår ifrån studier gjorda av olika metoder såsom Orff-, Suzuki-, Kodály, Waldorf och Montessori. Hon menar att denna forskning även visade att det kunde vara ogynnsamt för barns intellektuella utveckling att försumma de estetiska ämnena som musik tillhör(1996).

Med den ökande fokuseringen på lärandet inom förskolan finns det en risk att det *lärande* barnet skiljs ut från det *kännande* barnet (Brodin, Hylander 2002). Det kan förefalla så att lärande mestadels har med tänkandet att göra. Men, hävdar Brodin och Hylander, forskning visar att känslor har en avgörande roll för barns lärande och är därför en viktig komponent. Barns handlingar ackompanjeras av känslor. Både de känslor som upplevs som positiva som de som upplevs som negativa. Detta menar Brodin och Hylander är drivkrafter bakom mänsklig utveckling. Dessa upplevelser tar sig i uttryck i olika affekter som är det kroppsliga uttrycket för en bestämd känsla. Musiken kan försätta oss i olika sinnesstämningar (Haglund, Löfberg, 1996). Den kan ta oss med till *stormens mitt*, eller till en upplevelse av djup frid.

Genom musikupplevelser och med hjälp av vår fantasi berör musik och kan framkalla de mest skilda reaktioner. Att barnen aktivt har möjlighet att kritiskt reflektera är värdefullt menar Still (2011). Still avser pedagogers strävan mot ett mer reflekterande arbetssätt i samband med traditionella barnsånger och sångtexternas innebörd. Här menar Still att barnen har möjlighet att skapa sig nya erfarenheter och bli medvetna om ett varierat sätt att tänka. Det finns stora vinster i att låta barn få ta del av en varierad mängd olika musikstilar. Hon hänvisar till *Comprehensive Musicianship* (a.a. s. 255) som betonar vikten av detta. Genom ett aktivt lyssnande utvecklar barnen både sin musikalitet men även sin personlighet och identitet. Still menar att detta sker ytterst sällan.

2.4 Musikupplevelser

Varkö (1996) beskriver Aristoteles (384-322 f kr) syn på musiken som ett rent empiriskt fenomen, ett upplevelsefenomen. Han menar att musiken är en naturlig källa till glädje och välbehag. Och som en så stark upplevelsefaktor ställde sig Aristoteles frågan om inte musiken kunde ha en betydelse i att forma karaktären och främja klokhets. Han menade att musiken alltid påverkar oss, antingen positivt eller negativt. Såväl tonarter, rytmer som melodi är bärare av detta som han benämner som *etos*, som är karaktär. Denna karaktärsdanande funktion är något han menar är viktig. I ett själsligt renande (katharsis) menar Aristoteles att musiken ska förstärka affektillståndet. Detta i motsats till Pythagoreerna som reglerar ett upprivet själsligt tillstånd (affekt) med t.ex. lugn musik. Musiken är enligt dem en kunskapskälla till insikt men även ett terapeutiskt medel. Musiken skapar harmoni och balans. Genom att använda viss bestämd musik, framkallas bestämda reaktioner och känslor av motsatt karaktär. I Stills (2011) avhandling kan läsas om Platons förhållning till musiken.

Enligt Still anser Platon det är viktigt att musiken skapar och förstärker förnuftet hos människor medan han menar att harmonin och rytmen i musiken mildrar människors vrede (Odensåker genom Still, 2011). Detsamma menar Juslin och Slobodan (2001) som hävdar att det finns bevis för att lugnande musik ger en motverkande effekt på både avighet och olust.

Lagercrantz (2001) har gjort en studie på spädbarn där man har mätt upp andnings- samt hjärtfrekvenser på barn som får höra olika sorters musik. Harmonisk musik visade att andningen och hjärtfrekvensen hölls lugn medan häftigare musik visade skillnader. Det verkar som barn spontant kan brista ut i rörelse och känslöförmåelser när de hör viss musik. Stenbäck (1995) menar att musik och glädje hör ihop. I Stenbäcks studie tillskrivs glädjen som en av de stora faktorerna som musikundervisningens främsta uppgift. Annat som också här anses viktigt är avkoppling, gemenskap och självkänsla. Men den största uppgiften tillskrivs kunskapsaspekten, med musiken både som mål och medel. Barn som tidigt omges av musik och sång börjar själv tidigt att gnola när det är på gott humör. Wiklund (2001) menar att barn och vuxna använder musiken på samma sätt, till att hitta känslorna. Som Fagius & Lagercrantz (2007) skriver verkar lusten till musik och sång vara bunden till välmående och gott humör.

Vad är musik? Ett vanligt svar är att den i symbolisk form gestaltar olika företeelser. Redan från Platons tid och fram genom den romantiska epoken har musik uppfattats att den har en absolut estetisk mening. Med detta menar Saar (1999) att musiken blir absolut och evig genom olika sociala, historiska och kulturella sammanhang. I musiken finns det något som är givet, en natur. Det egna synsättet fokuserar på musikens struktur och beståndsdelar, liksom att det ger oss olika begrepp beroende på upplevelser och reaktioner i samband med lyssnandet. Musik är inbäddad i en viss kultur som vilken ständigt förändras genom människors handlingar (a.a.).

Bra musik är inte bara bra för själen utan för hela kroppen, ”Good music is good for you” (Brown, 2001 s. 42). Oftast har musik en positiv inverkan på människan. Musik används som terapi, livliga och glada sånger kan få dåliga erfarenheter och tankar att försvinna. Tempot på musiken är avgörande, lugn musik ger ett lugn och man får en harmonisk känsla och stressen minskar. Hög musik kan stressa. Bakgrundsmusik kan vara distraherande och störa inläringen (Brown 2001).

2.5 Kultur

Musik är kultur. Ingen kultur är utan musik. Musiken är en social aktivitet, en kulturell företeelse som finns i en kontext och måste därför ses i ett sammanhang innefattande hela människans existens, menar Pramling & Samuelsson (2003). Kultur är sammanvägningen av alla de livsformer, världen och normer som dominerar inom en folkgrupp. Här formas en gemensamt kollektivt medvetenhet (Sundin, 1988). Att tillägna sig en kultur sker i de dagliga rutinerna som barn deltar i. Små barn påverkas av den miljö de vistas i likaväl som de påverkar sin omgivning. Det ligger i kulturen vad som anses välkommet och accepterat när det kommer till musik.

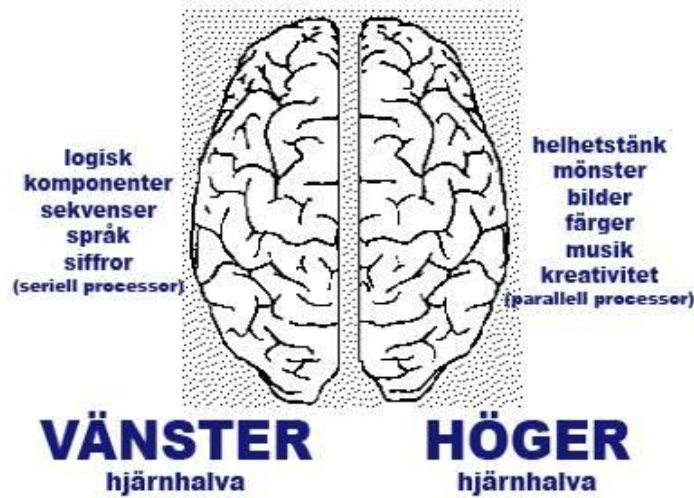
Sundin jämför musikens betydelse i afrikanska kulturer mot vad den kan betyda i vår europeiska. Vår traditionella musikanvändning har gått ut på att förmedla en inneboende mening menar Sundin. Betoning ligger ofta på melodi och harmoni när man komponerar musik. I afrikansk kultur är man ofta ute efter en känsla och här är musiken ofta improviserad och spontan och betoningen ligger på puls och rytm (Sundin, 2001).

Spädbarnet är sannolikt intresserat av all sorts musik, men genom att få olika stimulanser kommer det så småningom att föredra musik som spelas i deras kulturella omgivning (Lagercrantz, 2001). Musik är en stor del av vårt varande som kulturella individer. Vare sig det är medvetet eller inte uppskattas eller störs. Aktivt eller passivt så möter människor dagligen musik av olika slag och i olika sammanhang. Musiken som hörs reflekteras det sällan över om den inte plötsligt tystnar eller utmärker sig på något sätt (Saar 1999).

2.6 Musiken och hjärnan

Hjärnforskare och professor i kognitiv neurovetenskap, Klingberg (2011) menar att människan har tre hjärnsystem som utvecklas i tur och ordning; hjärnstammen, mellanhjärnan och hjärnbarken. Hjärnstammen och mellanhjärnan är utvecklade när vi föds men inte hjärnbarken. Den utvecklas under hela livet genom kommunikation med andra. Vår hjärna fungerar trots de olika delarna som en helhet där alla tre systemen samverkar. Hjärnstammen kontrollerar det autonoma systemet såsom blodcirkulation och matsmältning och den koncentrerar oss på de grundläggande behoven såsom mat och skydd. Omkring och ovanför hjärnstammen finns mellanhjärnan. I denna del av vår hjärna samspelar våra sinnesintryck. Den samspelar även med hjärnstammen och tar där emot oordnade signaler och samordnar dem. Här är även centrum för våra känslor, vårt minne och vår förmåga att lära.

Källa: www.seilon.org

Det yttersta lagret av hjärnan är hjärnbarken, den ansvarar för de högre hjärnfunktionerna såsom att se, tänka, tala, lyssna, resonera och bete oss på ett bra sätt att viljemässigt styra vår motorik. Hjärnan har två hjärnhalvor, s.k. hemisfärer som tenderar att dela intellektet mellan sig. Den högra hemisfären är dominant vad gäller slump, oordning, intuition och helhetstänkande. Den specialiserar sig på icke-verbala sätt av kunskap, rytm, färger, toner, fantasi och känslor. Den vänstra hemisfären står för ordningen och dominerar det logiska och rationella tankeprocesserna samt att kunna tolka abstrakt och symbolik. Den vänstra hjärnhalvan sköter de uppgifter såsom verbala uttryck, läsande samt lokalisering av detaljer. Båda hemisfärerna är lika viktiga, även om man har en höger eller vänster hjärndominans i vissa aktiviteter så är de beroende av varandra för att få en samstämmighet. Hjärnbarken förbinder de två hemisfärerna.

Ju fler nervbanor som finns etablerade mellan hjärnhalvorna desto bättre blir den totala hjärnfunktionen. Sång och rytmisk rörelse tycks ha en viktig funktion för att göra så att hjärnhalvorna samarbetar. Vid vissång växlar ständigt överkopplingen mellan höger och vänster hemisfär eftersom de melodiska och rytmiska helheterna tas emot av höger hemisfär

medan de snabba språkljuden tas in i vänster. För att bilda en helhet måste de båda hemisfärerna samarbeta (Klingberg 2011).

Fagius & Lagercrantz (2004) skriver vidare att vårt språk sitter i den vänstra hjärnhalva (hemisfären). Undersökningar har visat att möjligheten att känna och uppfatta ljud med musikaliskt innehåll, är beläget i den högra hjärnhalvan. Dock kan man med träning och tilltagande utveckling även ta vänster hjärnhalva i anspråk för musikhantering. Vänster öra har starkast kontakt med höger hjärnhalva och höger öra med vänster hjärnhalva. Och denna fördelning av förmågorna är fastlagda redan i moderlivet.

Långt tillbaka ända till antikens tid har man funderat över varför musik påverkar oss så starkt som den gör. Vaggvisor har använts för att få spädbarn till att somna och sprittande dansmusik har hållit människor vakna och alerta (Uddén, 2004). Musikens primära funktion på hjärnstammen är den aktiverande och den sövande. Vaggvisans nynnade söver barnet och den lugna musiken dämpar kroppsrytmen. Musik i kroppslikt tempo förhöjer vårt välmående. Snabbare musik får oss att bli aktiva, både kroppsligt men också mentalt(a.a.).

En annan funktion hos musik är den motoriskt strukturerande. Musik och sång aktiverar människan rytmiskt och får henne att röra sig i takt mer eller mindre automatiskt. Rytmska rörelser gör att hjärnan känner sig upprymd genom att andning och blodcirkulation stimuleras och syresätter hjärnan. Musik är även känslomässigt kontaktskapande. Den kan hjälpa till att skapa trygghetskänslor mellan två eller flera människor (Uddén, 2004).

3 METOD

3.1 Urval

Vi valde att arbeta med ett subjektivt urval, vilket betyder att vi medvetet valde ut vilka förskolor vi ville ha med i vår undersökning. Denscombe (2009) anser att ett subjektivt urval är när urvalet handplockas för undersökningen. Forskaren väljer medvetet ut de som anses ge mest värdefull data.

Förskolan och skolan vi valde att jobba tillsammans med är fristående verksamheter. Förskolan har musik och drama som inriktning. Skolan har en holistisk inriktning vilket innebär att de jobbar mycket med känslor på olika sätt. Musiken är här en del av det vardagliga arbetet. Vi valde denna förskola för att de dagligen jobbar med musik som ett pedagogiskt och estetiskt instrument. Barnen är bekanta med olika sorters musik och vi ansåg detta var en viktig aspekt i vår forskning. Barnen har här en förförståelse för musiken. Vi ville att barnen skulle vara bekanta med musik, gärna olika genrer av musik. Detta för att musiken i sig inte skulle skapa för stort uppseende. Barnen skulle kunna koncentrera sig på musikens känsla.

Som ett stöd för vår undersökning valde vi att genomföra samma undersökning på ytterligare en barngrupp. Här valde vi ut en barngrupp bestående av förskoleklassbarn på en skola i vår geografiska närhet. Skolan arbetar med ett brett spektrum av känslor. Ett sätt är genom avslappningsövningar. Det kan vara att barnen ger varandra massage till klassisk musik men även att en pedagog tar med dem på en visualiseringsövning där pedagogen berättar en historia som barnen ska uppleva i sina känslor och därefter måla det som de kände och tänkte under övningen. Barnen är bekanta med olika sorters musik och vi ansåg detta var en viktig aspekt i vår forskning.

3.2 Undersökningsgrupp

Urvalsgrupperna bestod sammanlagt av 15 barn, 6 pojkar och 9 flickor på en förskola och en skola i 2 olika kommuner. Vår önskan var att undersöka en grupp av lite äldre förskolebarn. På förskolan lämnade vi ut 10 stycken medgivandeblanketter (bilaga 1) till barn i åldrarna 4-5 år. Hälften (5 st.) av dessa gav föräldrarna sitt samtycke till barnens medverkan. På skolan återfick vi 10 av 12. Här består barngruppen av barn i åldrarna 5-6 år.

3.3 Insamlingsmetod

Vi valde att använda flera metoder för att kunna se på studien i flera perspektiv. Detta är ett sätt för oss att säkra validiteten i studien. Vi kan på detta sätt få en fullkomligare bild (Denscombe, 2009).

Vi har genom våra observationer och intervjuer valt att se på aktivitetstillfället genom tre perspektiv.

- Färg och motiv
- Kroppslig, fysisk aktivitet
- Verbala uttryck

3.3.1 Kvalitativ forskningsintervju

Vi valde att göra en kvalitativ undersökning där vi har observerade och intervjuade barnen. I en kvalitativ undersökning ges deltagarna utrymme till att utveckla sina egna ord genom ett meningsfullt resonemang och bli medskapare i ett samtal (Patel Davidsson, 2003).

3.3.2 Deltagande observation

Vi gjorde en *deltagande observation* (Denscombe, 2009) vilket innebär att vi observerade i den naturliga miljön. Detta för att skapa trygghet och minimera störningar. Där vi med egna ögon kunde bevittna den observerade situationen, som i detta fall, när barnen målade till olika sorters musik.

3.3.3. Dokumentation

Intervjuerna och observationerna dokumenterades med hjälp av filmkamera. Fördelen med detta förfarande var att vi kunde gå tillbaka till filmen och titta och lyssna på vår undersökning upprepade gånger. Detta gjorde vi för att vi ville vara så närvarande vi kunde under aktiviteten utan att behöva koncentrera sig på att anteckna. Sen valde vi även denna metod för att vi ville ha möjlighet att analysera barnens mer subtila uttryck i färgval och kroppsspråk. Nackdelen med detta kan vara att barnen påverkas, blir uppspelta eller besväras av det. Detta kan i sin tur påverka resultatet.

3.4 Genomförande

3.4.1 Musiken

Det är vi som undersökningsledare som valde musiken. Vi valde instrumental musik för att vi inte ville att barnen skulle påverkas av någon populärmusik och sitta och sjunga med i texten vid undersökningen. Ytterligare en aspekt på vårt musikval var att barnen inte skulle

förknippa musiken med olika erfarenheter eller associera till texten och få upp färdiga bilder i huvudet. Vi valde musikstyckena efter det tempo de håller. Vivaldis stycke har ett långsamt tempo och Mozarts har ett högre tempo. Valet att spela upp Vivaldis stycke först och att avsluta med Mozart, gjordes för att inte påverka barnens fysiska aktivitet. Då vi i vår hypotes menar att musik med högt tempo kan förhöja människans fysiska tempo.

3.4.2 Besök på förskola/skola

Efter att vi varit i kontakt med förskolan via telefon och kommit överrens om de övergripande detaljerna kring vårt besök, kom vi att besöka förskolan ca 3 veckor innan själva undersökningen skulle äga rum. Under detta besök överlämnade vi informationsbrevet (bilaga 2) och redogjorde för våra avsikter mer i detalj. Vi kom överrens om att förskolan skulle lämna ut medgivandebblanketterna till av dem utsedda lämpliga barn, avseende ålder. Vi kom även överrens om att vi skulle få låna lokal dvs. deras ateljé för detta ändamål och att vi skulle ta med det material vi kunde tänkas behöva. För att barnen skulle kunna känna sig tryggare med situationen bestämdes att vi skulle närvara vid deras morgonsamling som är ett upprop och musikstund.

Vid undersökningstillfället på förskolan var vi närvarande under samlingen och kunde vid slutet av denna presentera oss och informera barnen om våra avsikter. Barnen informerades om att de skulle måla till 2 olika musikstycken. De visade sig vara väldigt nyfikna och pigga på aktiviteten. Vi hade förberett med papper, färg och penslar. I ateljén som var placerad i ett avskilt rum på ovanvåningen fanns det ett stort bord placerat mitt i rummet. Runt detta bord satt de fem förskolebarnen och målade sina bilder. Alla barnen hade tillgång till vars en palett med färger och en pensel. Där var extra penslar för de som önskade. Mitt på bordet stod en stor gemensam skål med vatten som de kunde skölja sina penslar i.

En av oss informerade barnen om vad uppgiften gick ut på och bad barnen känna efter hur musiken kändes. Barnen informerades även om att de skulle filmas hela tiden. Detta godkändes av samtliga barn. Den andra undersökningsledaren höll sig lite i bakgrunden och filmade hela aktiviteten. Barnen servades vatten, färg, papper och penslar under pågående aktivitet.

Intervjuerna (bilaga 3) genomfördes efter att målningen var avslutad. Intervjuerna gjordes med alla barnen närvarande men frågorna ställdes till barnen individuellt. Under tiden

samtalade övriga barn med varandra om aktiviteten som just genomförts och om sina bilder. Inför nästa musikstycke byttes vatten och barnen fick nya färgpaletter och papper. Återigen fick de samma instruktioner som tidigare.

På skolan gick vi tillväga på ett liknande sätt med undantaget att vi inte närvarade under deras samling. Vi tog kontakt med ansvarig pedagog och informerade om våra planer och lämnade över informationsbrevet. Även barn och föräldrar informerades genom vår medgivandeblankett. Här hade barnen redan en kännedom om en av oss som arbetar inom samma skola.

Under tiden barnen målade, filmade vi hela aktiviteten. Det är ur dessa filmer som vi har gjort våra observationer. Genom att vi filmade hela situationen kunde vi fånga även de mindre nyanserna av barnens rörelsemönster och kroppsspråk men det fanns även möjlighet för oss att uppfatta samtal barn emellan och ord och meningar som vi inte hade uppfattat i realtid.

3.5 Bearbetning och analys

Vårt material kom att bestå av ett antal videoinspelningar gjorda under våra två studietillfällen. Dessa filmer delade vi upp så en av oss granskade förskolan och en granskade skolan. Genom intervjuvaren som granskades genom filmfrekvenserna kunde barnens svar urskiljas och sammanställas. Granskningen gjordes genom att skriva ut intervjuer och observationer i text. Endast, av oss bedömt, relevanta samtal, med varandra, sig själv eller oss, har tagits med i studien Rörelsemönster som förekommit i observationerna har benämnts i övergripande ordalag såsom, yvigt, känslofyllt och så vidare.

3.6 Etiska överväganden

Under inledningsskedet av uppsatsen fick både förskolan och skolan ett informationsbrev med information om deltagarnas rättigheter och om vad vårt arbete gick ut på. Utifrån detta brev valde förskolan/skolan att i sin tur dela ut medgivande blanketter till de föräldrar vars barn erbjöds medverka. I medgivandeblanketten informerades om samma rättigheter och syfte. Då vi vid ett tidigt läge valde att ge vår medverkande förskola/skola informationsbrevet, har vi gett dem möjlighet att sätta sig in i och ta ett genomtänkt beslut huruvida de önskar delta i undersökningen. Även de medverkande barnen har via deras föräldrar informerats om undersökningens syfte och deras rätt att närhelst avbryta sin medverkan. Vi har på inget sätt

valt att ge ut sådan information att man skulle kunna identifiera de medverkande verksamheterna. Den information i form av intervjuer, dokumentation, filmer och bilder som vi införskaffat under undersökningen kommer vi att personligen ansvara för fram till dess att uppsatsen blivit godkänd, då kommer detta att förstöras. På detta sätt anser vi att vi har på ett fullgott sätt informerat alla berörda parter om uppsatsens syfte och medverkarnas rättigheter.

Enligt *God forskningssed* (Vetenskapsrådet 2011) som behandlar de forskningsetiska principerna finns det 4 formulerade huvudregler.

- **Informationsskravet**

Här ska forskaren informera de berörda om uppsatsens syfte och deras uppgift till forskningen och att deltagandet är frivilligt.

- **Samtyckeskravet**

Forskaren ska inhämta deltagarnas samtycke till medverkan.

- **Konfidentialitetskravet**

Medverkande skall aidentifieras.

- **Nyttjandekravet**

Insamlad data används endast för forsknings ändamål.

4 RESULTAT

Resultatet redovisas genom en sammanställning av intervjuerna, först Vivaldi sedan Mozart. Alla barnen på både förskolan och i förskoleklassen redovisas åtskilda under samma rubrik under observationen. I analysen kommer barnen att betraktas som *en* undersökningsgrupp. Detta för att observationerna genomfördes vid skilda tillfällen. En analys följer efter de redovisade intervjuerna som sedan sammanfogas i en sammanfattande analys. Även våra tre perspektiv kommer att redovisas under slutanalysen. I redovisning av resultaten framöver har barnen fingerade namn. Efter varje fingerat namn kommer det att redovisa deras svar. Barnens exakta ålder anges inte. Alla barnen ligger i ett åldersspektrum mellan 4 – 6 år. Alla barn har inte svarat på alla våra frågor därför är inte alla barns namn nämnda i redovisningsfrågorna.

Observation

Vi har valt i vår redovisning att nämna oss själv som U = undersökningsledare.

4.1 Vivaldis "Hösten".

4.1.1 Förskola

När barnen introducerades för vår idé att de skulle få måla till musik kände vi ett intresse från barnens sida. Det var redan förberett i den lilla ateljén som vi fick ha till vårt förfogande. På varje plats hade vi placerat ett vitt pappersark och varje barn fick en palett med akrylfärg. Färgerna de fick var; röd, gul, blå, vit, svart och grön. Vi uppmanade dem att lyssna till musiken och måla utefter den känsla som de kände. Vi började med det långsammare stycket av våra två utvalda. Det var Vivaldis - Hösten.

Barnen visade ett stort intresse för de olika färgerna. Vi kan på filmen se hur något barn uppmärksammat vår uppmaning. "När det är sån musiken så tar jag grön" säger Adrian. Detta i sig utmanar de andra: "Jag tar svart" svarar Carl. Detta är ett resonemang som fortsätter: "Jag tar grön jag tar svart sen". Att blanda färger skapar en *trend* runt bordet. Doris och Ellen sitter väldigt tysta. Vi kan på filmen se att de är djupt koncentrerade. Med stort engagemang utropar Adrian att han gör ett träsk. Övriga två pojkar fortsätter att måla och förundras över vilka färgblandningar de kan åstadkomma. Förnöjsamt och förvånat kommenterar Carl, " Det blir nästan som apelsin", när han blandar med penseln i vattenbunken som står på bordet. Adrians träskmålande utökas med ett träskmonster. "Coolt, vad gör du?" frågar han Benjamin. Med en knappt hörbar röst kan man höra: "Jag målar en robot". Benjamin är väldigt noggrann och koncentrerad. Hans penselföring ser lugnt och beprövat ut. Vår bedömning är att det inte

är första gången han målar en robot. ”Titta vad Benjamin gör” säger Adrian och tittar på roboten. Under tiden berättar Doris att hon ritat en katt. Annars sitter flickorna mest tysta och är koncentrerade på sina bilder. ”Nu ska jag ta rött som blir lite blod” säger Adrian. Benjamin svarar: ”Det droppar lite blod från denna robot”. Nu är roboten klar och även träsket. När han berättar om träsket så förklarar han att han har med ett berg och träsk och där har solen trillat ner. Båda flickorna är nu färdiga. Doris har målat en katt och vi frågar då Ellen. Vid en direkt fråga på vad hon gjort svarar hon kortfattat ”Ett hus.”

4.1.2 Skola

Barnen på skola var väldigt nyfikna på vad som skulle hända. Vi hade förberett i ateljén med att vid varje plats låg ett papper samt en palett med färgerna; röd, gul, blå, vit, svart och grön. På bordet står även skålar med vatten som barnen får skölja sina penslar i. Barnen sitter vid två bord för att vi inte får plats alla tio barn vid samma bord. Vi berättade för barnen att de skulle få lyssna på två olika musikstycken, först Vivaldi och sedan Mozart.

De uppmanades att när musiken började spela skulle de känna efter vad de kände i kroppen när musiken spelades och sedan måla efter den känslan eller de tankar som kom upp i deras huvud. Vi sa även att vi spelar stycket flera gånger så att alla kan få måla färdigt. Även här började vi med det långsamma stycket, Vivaldis – Hösten.

Julia sitter och blundar och gungar med när musiken startar, efter en liten stund börjar hon att måla. Det är väldigt tyst i rummet och barnen är koncentrerade på sin uppgift. De andra barnen har börjat måla direkt och väljer först en färg i taget, när de ska ta nästa färg så säger någon, ”Wow, kolla vatten, vad coolt det blir”. Tre av de barn som sitter där fascinerar en liten stund av vattnet och vill själv blanda runt i vattnet med sin pensel, men de är snart tillbaka och målar vidare igen. Även de barn vid andra bordet hör vad de andra säger och börjar leka med penseln i vattnet. Tre flickor som sitter bredvid varandra tittar på varandras bilder och målar alla tre först ett hjärta på sitt papper, men sen koncentrerar de sig enbart på sitt eget och bilderna skiljer sig därefter åt.

Till vänster Noras bild, i mitten Miras och den högra bilden är Leias.

Leia sitter en liten stund och tittar på sina klasskompisar innan hon målar vidare. ”Detta är en trist musik, jag är färdig” säger Hampus. ”U” frågar ”Vad har du målat? ”Jag har målat en Harry Potter värld för det är inte så bra musik”. Han börjar blanda sina färger på paletten, ”kolla vilka färger jag fick”, säger Hampus till Nora bredvid. ”Ja, vad coola”, säger hon och blandar alla sina färger hon med. Även om Hampus är färdig fortsätter han ändå och måla på sitt papper. Nora blandar och fortsätter en liten stund, ”nu är jag klar”. När hon säger detta är det fler barn som känner sig färdiga och gärna vill berätta om sina målningar. Filip berättar att han har målat ett flygplan som skjuter bomber. ”Jag målade så för att det var en så trist musik. ”Det var lätt att måla men det kändes trist” säger han medan han sitter och duttar med penseln på pappret. Barnen vid hans bord sitter koncentrerat och målar vidare, när jag frågar Julia vad hon gör så säger hon att hon inte är färdig och vill inte berätta än. Ida berättar att hon ”blev ledsen när hon hör musiken”, ”det kändes trist i hela kroppen” säger hon. U– Vad har du målat? (Bilden visar tre figurer i olika färger) ” Det här en flicka som blir slagen och hon är ledsen men sen kommer den här vita och räddar henne och då blir hon glad igen”. Efterhand som barnen börjar bli färdiga så går de runt och tittar på varandras bilder och pratar runt dem. ”Vad fint du gjort” är en kommentar som vi ofta hör barnen emellan.

Ida känner sig trist i hela kroppen när hon målar denna bild. Längst till vänster är det flickan som blir slagen, men sen kommer den vita (th) och räddar henne.

Analys:

Klart är att pojkarna på förskolan tar mest utrymme här i denna aktivitet. Vi ser ett samspel mellan barnen och flera samtal om just färgvalen men även hur fascinerade de är över hur vattnet blir när de rör runt med sina penslar i vattenbaljan. Pojkarna visar ett stort intresse för varandras bilder och färgval. De för en dialog och delar med sig av sina erfarenheter. Båda flickorna visar ett stort intresse i målandet. Vi ser på bilderna att papperna är helt färglagda. Det återfinns inte en bit omålad yta. Det är inga barn som pratar så mycket. Även då vi frågar får vi fåordiga svar eller ibland ohörbara. Vi kan dock se på filmerna att de inte tycks medvetna om eller intressera sig för annat än just målandet. Vi vet inte men kanske är de upptagna med sitt kreativa skapande och musiken. Det vi ser på skolan är att alla barnen är snabbt igång utom Julia som sitter och känner in musiken en liten stund. De tre flickorna som sitter bredvid varandra inspireras klart av varandra till en början medan de sedan lyssnar in musiken och målar vidare på olika sätt. Leia sitter en liten stund och tittar runt bland sina klasskompisar, hon säger inget men är klart intresserad av vad de andra gör. Barnen påverkas av varandra och vad som sker i dess omgivning, detta ser vi bland annat i flickornas hjärtan men även i scenariot med att blanda färger i vatten, de är nyfikna av varandras aktivitet och vill vara en del av den. Men den känsla som Ida upplever är det ingen annan som känner igen. Musiken är för henne något som hon förknippar med sorgliga saker. Samtal mellan barnen är mycket högre på förskolan än mellan skolbarnen.

4.2 Mozarts "Eine kleine Nachtmusik"

4.2.1 Förskolan

Barnen sitter tysta och koncentrerade när vi startar musiken. De har fått nya färgpaletter och nytt papper. Och i vattenskålen mitt på bordet har vi fyllt i nytt fräscht vatten.

Adrian som tidigare gjorde träskmonster och träsk, väljer nu att med stora yviga rörelser börja på att måla ett stort hav. "Vilket stort hav", säger han och använder mycket blå färg. Ellen som tidigare målade ett hus har nu valt en starkt roströd färg som hon målar en stor kvadratisk form med. Efterhand kan vi i filmen se att det ser ut att det även nu ska bli ett hus. Hittills använder hon dock bara färgen röd. Carl använder färgen svart att göra olika kryss och grafiska mönster med. Han lägger även till ett klargult streck. Benjamin med roboten gör även till denna musik en robot. Uppbyggd på liknande sätt som till Vivaldis stycke."Jag vill ha lite

ljusgrönt” säger Carl med de svarta kryssen och väljer här att blanda i ljusare färger. Detta startar ett blandningsintresse. De tre killarna samtalar och beskriver sina blandningsförsök för varandra. De blandar med sina penslar i vattenskålen. ”Vad försöker du göra? ”Mycket blått”. ”Nej det blev mörkblått”. ”Med rött blir det grått”. Detta inspirerar till en blå borg. Doris som tidigare målat katter gör nu en stor mörk cirkel mitt på sitt papper. Tidigare har hon målat en senapsgul kvadrat som nu övermålas med cirkeln. Hon använder mycket starka färger blandade till ett slags brun/röd/blå färg. Hon väljer liksom Ellen och Carl att blanda färgerna direkt på pappret. Ellen har nu lagt till ytterligare en färg på sin bild. Blå. Efter en stund när vi kommer tillbaka till flickornas målningar ser vi att de har fyllt sina papper med lite mörkare färger. Doris har valt att fortsätta med den färgen och göra små ”duttar” som en ram runt bilden och längst ner har hon gjort ett klarblått sträck. Vid sidan kan vi även se att hon lagt till en lila/svart ”fläck”. Det röda huset har fått sällskap av en svart bakgrund. Med noggranna och finstämmiga små rörelser fortsätter Carl att blanda färger direkt på sitt papper. Upphetsat utropar Adrian glädje över sin bild. ”Titta så färgglad”. ”Åh vad färgglad den är”. Pekar på sina figurer som han gjort bredvid borgen: ”Han är jätte, jätte färgglad”. Benjamin tittar och säger: ”Det ser ut som om han har handen i fickan”. Under tiden sitter båda flickorna tysta och fortsätter att fylla sina papper med färg.

Adrian gläds över att hans bild blev så färgglad.

4.2.2 Skolan

Barnen har fått en liten stund på sig att gå att sträcka på benen innan vi startar nästa stycke. De får nu ett nytt papper och nya färger upphälda på nya paletter, vattenburkarna byts även de ut med nytt rent vatten. Vi ber barnen sätta sig ner igen på sin plats och berättar att nu kommer det andra musikstycket. Vi säger att de ska göra på samma sätt som innan att lyssna på musiken som spelas och måla det som de känner eller tänker till musiken.

”Jag vet inte vad jag ska måla” säger Nora. ”U” säger – Blunda och känn, det du känner får du måla, känner du inget så får du måla vad du vill. Hon blundar en stund och sätter sedan igång och målar. ”Vilken bra musik” säger Hampus och studsar runt på stolen. ”Visst är den bra” säger han till kompisarna runt bordet och de flesta nickar tillbaka. Hampus målar med snabba penseldrag medans han studsar på stolen. Olivia målar i takt med musiken. Vid det andra bordet sitter barnen koncentrerade och stilla. Filip tycker det är en knäpp musik, han målar en stund och sedan sitter han och tittat väldigt intresserat på när han själv doppar penseln med färg i vattnet. Han blir snabbt färdig, vänder sig om på sin stol och tittar på vad de gör vid andra bordet.” Jag har målat knäppa grejer för det är en knäpp musik” säger han. Musiken tar slut och vi går för att sätta den på repetition som vi missat. ”Spela den igen” ropar Hampus, ”sätt igång den igen, den är jättebra” säger han medan han ställer sig upp. Musiken startar igen och han fortsätter ivrigt att måla. ”U” – Vad gör du? ”Nu ska jag rita mig själv i Rio de Janeiro, jag står på Rios arm” säger Hampus. Aktiviteten är hög hos honom. Ida sitter lugnt och målar, pappret är snart fyllt med olika saker, ”jag tyckte musiken lät som en bal och ett piano så de dansar på balen säger hon och tittar på sin målning. Ida fortsätter ”detta var svårare”, Julia som sitter bredvid säger ”Det ser svårare ut” . ”Ja” svarar Ida, men är inte intresserad av att prata mer utan målar vidare. Julia tittar en stund till på Ida och fortsätter sen själv att måla.

Barnen börjar bli färdiga och vill visa sina teckningar och berätta om dem. Gustaf säger att han har målat pappa som är ute och fiskar. Kajsa tycker att musiken var spännande och hon har målat en himmel. När hon målat färdigt sitter hon och blandar ihop sina färger. Julia och Olivia säger att de inte har målat något speciellt utan musiken kändes så. Olivia tyckte det var svårt att måla till denna för det behövdes vara med så mycket.

Analys:

Barnen går verkligen inför sin uppgift att måla till musiken. Det är ingen som protesterar och säger att de inte vill vara delaktiga utan koncentrationen och ambitionen bland barnen var hög enligt oss. Samtalen mellan barnen är även här fler på förskolan. En anledning kan vara att de kanske inte är så vana att måla till musik och beskriva sina känslor till musik medan barnen på skolan varje vecka har avslappningsövningar till musik där de ibland får måla vad de upplevt efter avslappningen. Vi kan se att musiken påverkar barnen rent fysiskt. Hampus är överväldigad över detta musikstycke och har svårt för att sitta stilla. Penseldragen förs i takt med musiken, han vill röra sig till. Han försöker att få igång en diskussion med

klasskamraterna runt bordet, men har ingen lycka där mer än en kommentar. Det finns ett stort intresse mellan barnen i diskussionen om färger och om hur vattnet såg ut när penseln blir tvättad. Delar av observationen på förskolan redovisas i bilaga 4.

4.3 Redovisningar av intervjufrågorna

I bilaga 3 kan ni se de frågor som vi intervjuat barnen med. Vi har valt att sammanställa barnens svar så du som läsare lättare kan få en överblick över hur de har svarat.

Först redovisas svaren för Vivaldis "Hösten". Därefter redovisas svaren för Mozarts "Eine Kleine Nachtmusik". Här redovisas även barnens svar gällande frågan om de kände någon skillnad för att måla till de olika musikstyckena.

4.3.1 Vivaldis "Hösten"

Adrian: Har målat ett träsk, för att träsk är ju grönt och mörkt, det ser ut så. Det var därför jag tog de färgerna. Fina färger, färgglatt. Tyckte inte att det var svårt att måla till musik. Jag kände det, det kändes bra i hjärnan.

Benjamin: Har målat ett träsk. Coola färger. Tyckte inte att det var svårt att måla till musik, det kändes bra och skönt.

Carl: Jag målade en robot, jag valde färgerna för de var fina. Tyckte inte att det var svårt att måla till musik. Kändes bra och skönt.

Doris: Målade en katt, jag valde färgerna för de var fina. Tyckte inte svårt att måla till musik, kändes bra och skönt.

Ellen: Målade ett hus, jag tyckte det var fina färger till huset. Tyckte inte svårt att måla till, kändes bra och skönt.

Filip: Har målat ett flygplan som skjuter. För det var en trist musik så jag valde dem färgerna. Tyckte inte att det var svårt att måla till musik, säger: Nej, för den kändes trist.

Gustaf: Målade mig och pappa, färgerna var fina. Tyckte det var lätt att måla till musiken, kändes bra.

Hampus: Jag har målat en Harry Potter värld, jag ville ha de färgerna till. Tyckte det var lätt att måla till musiken, men det kändes inte bra.

Ida: Jag har målat en flicka som blir slagen men sen kommer den vita och räddar henne och då blir hon glad. Jag valde färgerna för det kändes så. Tyckte det var lite svårt ibland att måla till musiken, kändes inte bra. Kändes trist i hela kroppen.

Julia: Målade inget speciellt, det syntes bara i mitt huvud. Valde färgerna för det syntes bra i mitt huvud, för att det var färgglatt. Lätt att måla till musik, kändes bra att måla.

Kajsa: Har målat en mask, vet inte varför hon valt de färger hon gjort. Tycket det var lätt att måla till musik och det kändes bra.

Leia: Har målat ett hjärta, vet inte varför jag valde de färgerna. Det var svårt att måla till musiken, tänkte inte på musiken. Kändes bra att måla till.

Mira: Vet inte vad hon målat, men valde färgerna för att de var bra. Tyckte det var lätt att måla.

Nora: Målade en säng till glassen och gräs som växer upp till solen, fina färger. Tyckte det var lätt att måla och det kändes bra.

Olivia: Har målat hav och sol. Valde de färgerna för att hav och sol ser ut så. Tyckte det var svårt att måla till musiken, ”för att jag inte tänkte”. Tyckte ändå att det kändes bra och skönt att måla.

4.3.2 Mozarts ”Eine Kleine Nachtmusik”

Adrian: Har målat en stor borg, en borg har de färgerna. Det var lätt att måla för att musiken lät så, det var romantiskt. Den kändes så romantisk, som en bal på slottet. Kände inte någon skillnad på musiken.

- Benjamin: Målade en Skattkarta. Tyckte det var så där svårt att måla till musik, bra musik. Tyckte inte det var någon skillnad att måla till de olika styckena.
- Carl: Målade en robot, fina färger. Lätt att måla, bra musik. Kände inte någon skillnad på musiken.
- Doris: Jag har målat ett hus, valde färgerna för att de var fina. Lätt att måla till, bra musik. Kände inte någon skillnad på musiken.
- Ellen: Har målat en stuga. Valde färgerna för att de var fina. Tyckte det var lätt musik att måla till, bra musik. Kände inte någon skillnad på musiken.
- Filip: Jag hittade på och målade knäppa grejer för låten kändes knäpp, färgerna valde jag för musiken var knäpp. Denna låten var lättare att måla till för den var knäpp och kändes knäpp.
- Gustaf: Målade pappa på ett hav som fiskar, fina färger. Lika lätt att måla till, en bra låt. Kände inte någon skillnad på musiken.
- Hampus: Jag har målat en gubbe som står i vatten i Brasilien i Rio de Janeiro. Jag valde de färgerna för att han står i vatten i Brasilien. Det var bättre att måla till denna, denna låten är jättebra. Tyckte att Mozart var bäst. ”Den andra var mycket bättre, den första var ingen bra musik och den andra var stimmig och bra”.
- Ida: Har målat en flicka och pojke som dansar på en bal, valde de färgerna för jag vet hur jag ska måla en bar och ett piano. Tyckte denna musiken var svårare att måla till. Känns som en bal, pigg musik, en flicka som dansar med en pojke. Hon tyckte att ” Den andra var svårare, den första var sorglig”.
- Julia: Målade så för att färgerna kändes mjuka men det blev inget, det bara kändes så. Tyckte det var lättare att måla till Mozart men de var lika bra. Färgerna kändes så till musiken, för att jag tyckte att det var bra. Blir glad av den musiken. Tyckte det var lättare att måla till den andre men de var lika bra.

- Kajsa: Jag har skrivit mitt namn och målat en himmel, valde färgerna för det var en spännande musik. Inte svårt att måla till. Musiken var spännande. Kände ingen skillnad på musiken.
- Leia: Jag har målat en mamma hund, en liten hund, en sol, lampa och en vägg. Kändes bra att måla till. Kändes olika, den sista kändes mer.
- Mira: Vet inte vad hon målat, färgerna kändes så till musiken. Denna kändes lättare att måla till, vet inte varför. Kändes bra, den andra låten kändes lättare (Mozart), men jag vet inte varför.
- Nora: Målade inget speciellt, bara kändes så. Fina färger, inte svårt att måla till musik. Men det var svårare att börja till den andra låten.
- Olivia: Inget, det bara kändes så, det är fina färger. Tyckte det var svårare att måla till denna för det var så mycket och det tog så lång tid. Det kändes lite skillnad med musiken, i den första så var musiken mjukare men det var lättare att måla till den andre.

Analys:

Valet av motiv i dessa övningar spretar åt alla skilda håll. Vi hittar motiv både från sagans värld och från barnens egen verklighet vid båda musikstyckena. Adrian målar ett träsk, när vi spelar Vivaldi, möjligen kommer detta motiv från Disneysagan om träsktrollet Shrek. Harry Potter får också vara med som motiv under detta stycke. Men Vivaldi ger också upphov till bilder baserade på mer personliga motiv. Som exempel kan vi se Gustaf som målar ”mig och pappa.” Även under Mozarts stycke kan vi se hur musiken inspirerade barn till sagotolkningar av t.ex. ”en flicka och en pojke som dansar på bal”. Och i ett mer personligt färgat motiv kan vi se ”pappa på ett hav som fiskar”. Till Mozarts får vi intressanta kommentarer som tyder på att musiken verkligen inspirerar till deras målning. Vi kan till exempel notera att Julia sa ”Målade så för att färgerna kändes mjuka men det blev inget, det bara kändes så”. Olivia uttrycker känslans betydelse för bilden: ”Inget, det bara kändes så”. Filip säger ”Jag hittade på knäppa grejer för låten kändes knäpp”. Även kan vi i Vivaldi tolka att musikstycket påverkat val av motiv när Julia säger ”Inget speciellt, det syntes bara i mitt huvud”. Vi kan inte direkt finna något särskiljande i barnens val av motiv mellan dess musikstycke.

Gustaf målar, ”mig själv och pappa” när vi lyssnar på Vivaldi. Till Mozart målar han pappa som är ute på havet och fiskar.

Barnens färgval kan kopplas både till det valda motivet men vi ser även att färgen väljs efter hur barnen tolkar musiken. Några barn målar inte något specifikt utan bara låter bara känslan till musiken styra de färgval de gjort. Detta kan vi förstå genom Julias svar till Vivaldi när hon säger: ” Syntes bra i mitt huvud, för att det var färgglatt”. Eller Filips svar till samma stycke: ”För det var en trist musik så jag valde dem”. I Mozart ger spänningen i musiken upphov till färgvalet för Kajsa när hon uttrycker ” Det var en spännande musik”. Även Mira tycker att färgvalet känns så till musiken. Inte heller här kan vi se ett enhetligt spår som tyder på någon egentlig skillnad i barnens färgval enligt barnens egna svar. Vi kan urskilja en variation på deras känslor då någon tycker att det är lätt och någon svårt, även att några barn tycker att det kändes bra att måla medan något barn tycker det känns trist.

Till Vivaldis musik är det bara Ida, Olivia och Leia som tycker att musiken är svår att måla till. Ida säger ” Lite ibland, kändes inte bra”. Leia sa ”Det var svårt att måla till musiken, tänkte inte på musiken”. Olivia ”Ja för att jag inte tänkte”. I övrigt känner de andra inte att det är svårt att måla till musiken.

Mozart väcker en större variation av känslor. Här är musiken både ”romantisk” säger Adrian och när vi frågar Filip om det är svårt att måla till musik så svarar han ” nej, för denna musik var ”knäpp”. Adrian tycker inte att det är svårt att måla till musik men han tycker att det är bättre att måla utan musik för ”då kunde man måla vad man vill”, säger han. Vi ser att musiken ger barnen en känsla att måla något speciellt då de förknippar musiken till något som de redan är bekanta med i andra sammanhang.

Adrian uttrycker sig så här:

A - Ja, För att musiken lät

U - Kände du något speciellt?

A - Nä inte speciellt, men jag kände det?

U - Var kändes det?

Pekar på huvudet i pannan.

A - Min hjärna ville det.

Barnen kan snabbt berätta för oss vilka känslor som dyker upp medan de lyssnar på musiken, de flesta gillar Vivaldis lugna musik medan bara 3 stycken tycker att den känns trist eller inte bra. Två kan härröra känslan till ett kroppsligt fenomen. Adrian säger, ” Jag kände det, det kändes bra i hjärnan” och Ida tycker, ” Kändes trist i hela kroppen”. I Mozart är det flera barn som associerar musiken till dans, bal, romantik. Ida tycker att det ”känns som en bal, pigg musik, en flicka som dansar med en pojke”. Några barn uppfattar även musiken som stimmig eller spännande.

Filip tycker Vivaldis musik är trist (översta bilden). Och målar ett flygplan som skjuter. Mozart tycker han låter knäppt och då målar han knäppa saker (nedersta bilden).

Det som vi kan se på barnens svar är att övervägande tycker att det är Mozart som är lättare att måla till. Om det i skolan har att göra med att Hampus så tydligt uttrycker sitt gillande för musiken eller det är den allmänna känslan kan vi inte svara på. Det kan vara så att Mozart och det tempo Eine kleine Nachtmusik håller ligger nära det tempo som barn har i sina kroppar och därför gillar de den musiken bättre. Det kommer upp olika känslor som att musiken är knäpp och stimmig. Ida tycker att Vivaldis stycke känns sorgligt och det syns på henne att hon inte gillar den känslan som musiken ger henne. Nora tyckte att det är lättare att komma igång till Vivaldi, men när hon väl börjar måla så tycker hon att de båda är likvärdiga.

4.4 Slutanalys

I vår slutanalys väljer vi att försöka förmedla en helhetsbild baserad på observationernas tre perspektiv, *motiv/färg, kroppsrörelser och verbala uttryck*.

Genom intervjufrågorna och observationerna kan vi jämföra barnens verbala uttryck med deras fysiska. Att bara utgå från det ena skulle ge en alltför endimensionell uppfattning. Barnen uttrycker sig i ord på det sätt att vi lättare kan förstå motiv och innebörd i deras bilder.

Vad man vill måla är ofta individuellt och utgår från den målade personen. Barnen i vår undersökning har vitt skilda uppfattningar om vad deras motiv skulle bli. Barnens tidigare erfarenheter och bakgrund påverkar det musiken får barnen att associera till och välja som motiv. Men musiken upplevs även på olika sätt beroende på vilka erfarenheter vi har med oss. I enskilda fall kan vi se hur valet av färg påverkas av den musik som spelas. Färgerna väljs ofta utifrån vad barnen gillar eller för att motivet skulle ”naturligt” ha den färgen. Vi kan inte i barnens intervjuer se någon skillnad i barnens val av färg beroende på musikstycke. Dock kan vi se i barnens alster, att de väljer mörkare färger till Mozarts musik. Som Adrian säger, ” För att träsk är ju grönt och mörkt”.

I övrigt känner vi att motivet är i förhållande ganska lika under de skilda styckena. Benjamin målar en robot till båda styckena och Gustav väljer att ha pappa med på båda bilderna. Vi kan se flera exempel på hur motivet är ganska snarlikt oavsett musikstycke. Detta kan påverkas av att vi gjorde undersökningen på båda styckena i direkt anslutning till varandra.

Övervägande tycker de att det är lätt att måla till musiken. Mozart stycket ger alla utom Filip en positiv upplevelse. Två av barnen tycker det är musik som en bal på slottet. En pojke är väldigt ivrig att höra stycket igen efter det hade tagit slut. Vi trodde att Vivaldi skulle få barnen till en bättre och skönare känsla pga. tempot men det är Mozart musiken som barnen gillade bäst.

Barnen uttrycker sig i ord på det sätt att vi lättare kan förstå motivet och innebörd i deras bilder. Vi väljer att göra intervjufrågorna efter att de målat färdigt för en del av barnen inte vill prata om sin bild, ” jag är inte färdig” är det flera av barnen som säger och det får vi som undersökningsledare respektera fast vi är väldigt nyfikna på vad de har att säga om vad de målar och det som är mest intressant, vad de känner när de målar till musiken.

Den fysiska aktiviteten ökade hos en del barn när vi spelade Mozart, rörelserna blev yvigare och en pojke har svårt att sitta still på stolen utan vill dansa med. Musiken har en inverkan på vår kropp. Den skapar glädje och obehag som speglas i barnens rörelsemönster. Hampus använder hela sin kropp i sitt skapande. Han blir glad av musiken och det får honom att skutta rundor och hoppa upp och ner från stolen. Hans penselföring blir intensivare. Om det är de barn som dansar med och gillar musiken som påverkar tempot i gruppen eller det är musiken är svårt att avgöra. En del av barnen har i våra intervjuer säger att de tycker det är lättare att måla till Mozart. Om detta är detta för att det blir en sådan positiv reaktion från Hampus sida? Det är möjligt men inget som vi kan svara på.

Samspelet mellan barnen har också sin inverkan. Vi kan se starka samspel mellan barnen både gällande färg/ motiv samt i deras verbala uttryck. De är intresserade av att se på varandras alster men även att prata om vad de målat och de fascinerar av det som framkommer när de blandar penseln i vattnet. När de känner sig färdiga med målandet är det ett stort intresse av att gå runt och titta på vad kompisarna målar där berömmande ord såsom ”vad fint du målat” oftast hörs mellan barnen. Detta är på barnens egna initiativ och inget som vi som undersökningsledare säger att de ska göra.

Vi tycker att vi har bra öppna frågor med oss men svaren blir inte så uttömmande som vi trodde de skulle bli. Vi får ofta sparsmakade svar och om vi ställer en följdfråga blir även det ett kort svar vi får tillbaka. En tanke som vi får efteråt är att prata känslor kanske inte är så lätt och det behövs träning på att prata känslor för att kunna förmedla dem till andra.

5 DISKUSSION

Syftet med denna uppsats var att ta reda på om och hur barn uppfattar känslor inom musiken. Våra frågeställningar är:

- Hur uttrycker barn sina känslor för musik med målande som stöd?
- Hur agerar och hur upplever barn olika sorters musik?
- Vad lär barn i aktiviteter med musik som känsloupplevelse och bild som handling?

5.1 Resultatdiskussion

Studien visar även andra aspekter på musikens inverkan i skapandet, vilket i detta fall var målandet. Vi kunde se ett stort intresse för själva skapandet där vi ett tag trodde att målandet tog överhanden av musiken. Intresset av färgerna men inte minst av vattnet där barnen tvättade sin pensel. Samspelet och samtalen mellan barnen tog stor plats. De var väldigt intresserade av varandras alster. Många känslotillstånd kom upp hos barnen under studien. Det var stora kontrasterna på känslorna som kom upp under målandet, de kände glädje, sorg, lätthet och svårigheter.

Vi kan konstatera att musiken inverkar positivt på den skapande processen. Detta är något som kan användas som pedagogiskt verktyg. Undersökningen ger uttryck åt en medvetenhet om pedagogens möjligheter att stimulera ett lustfyllt skapande. Resultatet visar att musikens karaktär påverkar de undersökta barngruppernas val av motiv. Undersökningen har ökat vår förståelse för musikens inverkan både positivt som negativt. Musikkarakterernas roll som aktivitetshöjare har en given plats i förskolorna. Däremot finns det förgivandetagande åsikter om musikkarakterens inverkan på barns känslor. Genom vår hypotes har vi förklarat att lugnande musik, lugnar. Undersökningen visar att den även kan inverka stressande på vissa barn. Detta är något som är mycket individuellt och som påverkas av tidigare erfarenheter och miljön. Musiken kan försätta oss i olika sinnesstämningar (Haglund, Löfberg, 1996). Den kan ta oss med till *stormens mitt*, eller till en upplevelse av djup frid. Detta kan vi till exempel förstå när Ida säger att hon blir ledsen när hon hör musiken.

I målandeaktiviteter med musiken som stöd kan undersökningen finna framförallt ett lustfyllt engagemang från barnen. Genom samverkan intresserar sig barnen för att utforska olika motiv och färgblandningar. Detta skapar ett samförstånd och intresse barnen emellan. Vi kan se att när barnen målar väljer de ljusare färgerna till Vivaldi och en aning mörkare till Mozart. De är fascinerade av vilka färger det blir när penseln doppas i vattenburken, vilket leder till flera

diskussioner om färg under tiden musiken spelas. De utmanar varandra till att blanda andra färger än färgerna som vi hållt upp och kommenterar varandras målningar. Här vill vi referera till Vygotskij(1930/1995) som menar att det är i det sociala sammanhanget i sin omgivning som lärandet sker. Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin skapande förmåga och sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och erfarenheter i många uttrycksformer som lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama (Lpfö98/10). Kunskapsbildningen sker inuti den enskilda individen, i själva samspelet med omvärlden enligt den sociokulturella traditionen. Tidigt kan vi se hur aktiviteten startar ett samspel mellan barnen i deras strävan att uttrycka sina känslor i målandet. Vi kan se samspelet mellan de tre flickor som alla börjar måla hjärtan. De började inspireras av varandras bilder för att utvecklas till tre skilda individuella bilder baserade på det enskilda barnets fantasi och kunskaper. Strandberg (2008) menar att det sociokulturella perspektivet är en variant av konstruktivism och framhåller att människor själva skapar och konstruerar kunskap i interaktion med omvärlden. Även i andra aktiviteter inom aktiviteten kan vi se hur barnen i samklang med musiken och varandras samspel upplever aktiviteten. Som när barnens penseltvätt omvandlas till färgblandningskonst med intresse och respekt för varandras resultat. Här menar Vygotskij(1930/1995) att fantasin och kreativitet hänger dels ihop med förnuftet och dels med känslan. Huruvida det är musiken eller målandet som skapar dessa samspel kan vi inte avgöra. Det finns en möjlighet att det är i kombinationen som det sker. Det skulle behövas ytterligare en undersökning för att avslås eller säkerställas.

Karaktären på musiken har en viss betydelse. Undersökningen visar att genom musikens karaktär kan barnen associera och skapa sig inre bilder för sitt skapande. I undersökningen valde barnen att använda mörkare färger vid livligare musik. Vi kan även se i våra filminspelningar att rörelsemönstret var något yvigare. Adrian valde att tolka musiken som ett stort hav. Här skapar musiken en fantasi som Adrian ger uttryck för i sin målning. Genom ett aktivt lyssnande utvecklar barnen både sin musikalitet men även sin personlighet och identitet (Still, 2011). Här kan vi förstå att Adrian har varit en aktiv lyssnare och lyssnat in musiken och gjort sig en föreställning om vad för motiv han ska ha. Filip väljer sina färger för att han känner att det är trist musik. För honom har musikens en inverkan på hans färgval. Mira antyder även hon att det är känslan i musiken som är avgörande. Hon sa att hon valde sina färger ”för att det bara kändes så”. För att kunna gestalta sina upplevelser så använder sig barn av ett multikommunikativt sätt dvs. att de uttrycker sina ord och tankar genom att förtydliga dem akustiskt och visuellt genom sång, rytm och rörelse i en enhet Uddén (2004).

Barnen kunde i många fall reflektera till musikens betydelse för val av färg och motiv i bilderna. Adrian tyckte ”musiken var romantisk, som en dag på slottet”. Hampus däremot tyckte att musiken var ”stimmig”. Jederlund (2002) menar att musik skapar känslor. Det kan vi ju tydligt se i vår studie. Här uppfattar vi både positiva men även negativa känslor kopplade till båda styckena. Ida tyckte musiken från Vivaldi ”kändes trist i kroppen”. Filip tyckte att det var ”knäppa grejer, musiken var knäpp”. Brown (2001) menar att tempot på musiken är avgörande. Lugn musik ger ett lugn och man får en harmonisk känsla och stressen minskar. Hög musik kan stressa. Han menar även att bakgrundsmusik kan vara distraherande och störa inläringen. I undersökningen kan vi inte finna ett ensidigt belägg för detta. Här menar vi att i en aktivitet som kräver ett aktivt deltagande kunde undersökningen visa att det högre tempot vann fördelar. Olivia sa: ”Det kändes lite skillnad, i den första så var musiken mjukare men det var lättare att måla till den andre”. Detta tyder på att åtminstone Olivia känner större kreativitet vid musik med högre puls.

Förskolan har möjlighet att genom att integrera musiken i andra skapande aktiviteter försätta barnen i nya utmanande situationer som via ett samspel kan ge barnen ett ökande lärande. I läroplanen för förskolan står det ”Att skapa och kommunicera med hjälp av olika uttrycksformer såsom bild, sång och musik, drama, rytmik, dans och rörelse liksom med hjälp av tal- och skriftspråk utgör både innehåll och metod i förskolans strävan att främja barns utveckling och lärande” (Lpfö 98/10). Vi är alla olika och har olika erfarenheter med oss. Vi kan i vårt skapande på förskolan lära oss mycket av varandra då vi alla har olika styrkor och kunskaper . Genom att skapa sammanhang känns aktiviteten meningsfull. Att på detta sätt beröra känslor genom musiken och målandets metod skapas en trygghet att formulera i ord och bild det de känner. Ida tar in musiken med hela sin kropp. Hon använder flera sinnen och tolkar musiken som trist. Julia menar att färgerna kändes mjuka när hon lyssnade till Mozart. Hennes bild ”blev inget”, det bara kändes. Här har hon tagit intryck av musiken och färgerna och låter bara rytmen bestämma riktning. Barns handlingar ackompanjeras av känslor. Både de känslor som upplevs som positiva men också av de som upplevs som negativa. Brodin och Hylander (2002) hävdar att forskning visar att känslorna har en avgörande roll för barns lärande och är därför en viktig komponent.

Adrian sa, ” Jag kände det, det kändes bra i hjärnan”. På detta sätt kan vi se att han tolkar musiken både med kroppen och i fantasin. Fantasin är enligt Vygotskij (1930/1995) våra

erfarenheter och det är dessa som möjliggör fantasin. Ju fler erfarenheter ju mer spelrum får fantasin. Varkøy (1996) menar att genom musikupplevelsen och med hjälp av vår fantasi berör musik och kan framkalla de mest skilda reaktioner. Till Mozarts musik målade Ida en flicka och en pojke på bal. Detta är då, kan man förutsätta, någon personlig erfarenhet som Ida upplevt. Och alldeles säkert har hon på något sätt blivit *inbjuden* i denna världen via sagofilmer eller kompisar som hade insikt i denna världen. När man använder sin fantasi används tidigare erfarenheter för att möjliggöra ytterligare fantasi. På detta sätt menar Vygotskij (1930/1995) utökas vår fantasi med våra erfarenheter. Motiven från undersökningen var hämtade från barnens egen erfarenhetsvärld i form av sagofigurer som Harry Potter men även mer privata och personliga som ”pappa på ett hav som fiskar”. Genom variationen av personliga erfarenheter barnen emellan kom bilderna innefatta en stor variation av motiv.

Flera av barnen uppfattade musiken med kroppsliga företeelser. Bra musik är inte bara bra för själen utan för hela kroppen, ”Good music is good for you” (Brown, 2001 s 42.) Våra egna erfarenheter och den ryggsäck vi som individ har med oss tror vi även är en faktor som är väldigt avgörande i vilken musik som för mig själv är bra eller dålig. Vi förknippar en viss musik till olika saker som för oss kan vara positiv eller negativ. Dagsformen och känslotillståndet tror vi även är saker som påverkar. Bara för jag en dag tycker om till exempel Mozart är det inte säkert att han nästa dag tilltalar mig.

En annan funktion hos musik är den motoriskt strukturerande. Musik och sång aktiverar människan rytmiskt och får henne att röra sig i takt mer eller mindre automatiskt. Rytmiska rörelser gör att hjärnan känner sig upprymd genom att andning och blodcirkulation stimuleras och syresätter hjärnan (Uddén 2004). Detta kunde vi se vid olika tillfällen i vår studie. Julia som sitter och gungar med i musiken och Hampus som inte kan sitta stilla utan hoppar upp och ner på stolen och som till slut ställer sig upp och måla, även han i takt till musiken.

Kultur är sammanvägningen av alla de livsformer, världen och normer som dominerar inom en folkgrupp. Här skapas ett kollektivt medvetande (Sundin, 1988). Här kan vi märka att barnens egen kultur kommer till uttryck i deras målningar. Vid vår fråga på vad de målade kunde vi tolka ut svar som härrör från den kultur som de är del av. Här kunde vi se motiv från sagan och Disneyfilmernas värld som ingår i barnens värld. Hampus målade en bild med Harry Potter från sagans värld men även några barn målar motiv ur sin närmaste omgivning.

Gustaf har målat sin pappa till båda musikstyckena. Miljön och tiden har här en stor betydelse för villkoren och möjligheter till utveckling och skapande. I vår studie utgår vi från den kultur som binder samman dessa barn dvs. förskolekulturen i just deras förskolor. Vi har medvetet utgått från, och valt ut förskolor med en inriktning mot det musikaliska. Musik är även känslomässigt kontaktskapande. Den kan hjälpa till att skapa trygghetskänslor mellan två eller flera människor (Uddén, 2004).

5.2. Metoddiskussion

5.2.1 Intervju

Studiens resultat har delvis tagits fram med hjälp av intervjuer. Vi ansåg att detta var en lämplig metod för oss att synliggöra barnens tankar. För att rätt uppfatta allt som sades och för att kunna gå tillbaka och få med alla detaljer valde vi här att videofilma aktiviteten. Att använda intervju som metod kan ha sina brister då vi redan har utmejslat en väg vi vill att undersökningen ska gå. Vi har även kunnat se att det finns vissa brister i vårt intervjuunderlag. Under några av frågorna kunde vi uppfatta att vi fick många liknande svar. Detta kan till stor del bero på att vi valt att utforma frågorna med möjlighet att svara nekande alternativt jakande på dessa. För många av barnen var svaret ganska enkelt, de svarade ett kort nej på frågan om det var svårt att måla till musiken. Här kunde vi kanske ha tänkt på att ställa någon fråga utan givna svar. Man bör eftersträva att ge barnen öppna frågor med möjlighet för egna tankar. Vid vissa frågor kom vi på oss själva att vi gav dem ledande frågor såsom ”hur kändes det att måla, skönt eller någon annan känsla?” Detta var vid första tillfället på förskolan och en sak som vi tänkte på och ändrade tills vi gjorde vår undersökning på skolan.

5.2.2 Observation

Förutom intervjuer ville vi även bedöma vår undersökning genom observationer. Genom observationerna kunde vi få fram data som inte var möjlig genom bara intervjuer. Våra observationer videofilmades för att kunna gå tillbaka och lägga olika fokus på observationerna. Vi var intresserade av barnens kroppsspråk och motiv och färgval men även av spontant prat och samspel mellan barnen. Observationerna var nödvändiga för att få fram dessa data. Ett problem med att både välja att intervjua och observera skulle kunna vara att vi tappade fokuset från vår undersökningsgrupp. Men då vi valde att använda kameran för registrering av båda undersökningsformerna kände vi att det fungerade bra och att vi störde barnens aktivitet så lite det var möjligt.

5.2.3 Videoupptagning

Efter att vi gjort vår empiriska studie i vår B uppsats och vi inte riktigt alltid kunde klargöra våra intervjuvar så bestämde vi oss för att vi skulle ta hjälp av en videokamera nästa gång för att få så sanna svar som möjligt. Vi ville inte att svaren var de som vi antog de skulle vara utan vi ville bli säkra på vad som sades och gjordes under vår studie. För att vi skulle kunna vara så närvarande som möjligt under vår studie valde vi nu att filma. Vi tycker att det var ett bra val för vi har kunnat utläsa vissa saker via filmerna som vi inte uppmärksammade under själva undersökningen. I våra videoupptagningar kunde vi även se barnens interaktion med varandra. Men även hur de använde sitt talspråk och kroppsspråk under aktiviteterna. Vi kunde genom dessa skapa oss en helhetsbild av undersökningen.

Vår farhåga att videofilmandet skulle påverka barnen kunde vi inte märka av. Men då vi sedan tidigare inte haft någon direkt kännedom om förskolebarnen är detta bara ett antagande. Skolbarnen har vi haft tidigare kontakt med och känner dem väl. Det är möjligt att barnen kände av filmandet men det var inget som vi varken uppmärksammade där eller som vi kunnat se på filminspelningarna. Genom att vi har filmat både, observationer och intervjuer med deltagare i undersökningen så tycker vi att det resultat vi kommit fram till är tillförlitligt.

5.2.4 Validitet och reliabilitet

En viktig punkt i en studie är att veta hur tillförlitlig en studie är. Då pratar man om reliabilitet vilket innefattar hur mätnoggrann man varit i de intervjuer och observationer man använt sig av. Det man här vill veta är om allt material har samlats in på samma sätt, eller har sättet att göra intervjuerna eller observationerna varierat. Här kan man även ställa sig frågorna om intervjuerna och enkäterna är välformulerade och att de täcker alla de viktiga aspekterna av frågeställningar eller de kunde på något sätt missförstås eller feltolkas (Johansson & Svedner 2001).

Då vi utfört våra studier på likadant sätt och sedan använt oss av samma intervjufrågor, analyserat våra observationer och filmer med samma granskande ögon anser vi att vi har uppnått en hög reliabilitet. Patel & Davidsson (2003) menar att om man är två observatörer närvarande vid observationstillfällena och under intervjuerna så höjer det reliabiliteten i undersökningen. Att vi även valt att filma höjer det ytterligare.

I begreppet validitet menar Johansson & Svedner (2001) att det är här man ser om resultatet av undersökningen ger en sann bild. Vi måste veta vad det är ämnat att undersökas har undersökts. Frågan är om resultatet täcker hela det område som avsågs att undersökas vilket är gjort. Vi har fått svar från barnen hur de upplever musiken beroende på dess karaktär.

5.2.4 Vår hypotes

I vår hypotes utgår vi från den uppfattningen att det finns olika karaktärer av musik som används till olika ändamål inom förskolan/skolan. Vi menar att det är en allmän uppfattning att barn påverkas av generella aspekter i olika musikstilar. Vid avslappning och vila inom förskolan används musik av lugn och böljande karaktär. Gärna klassisk, instrumental musik eller naturmusik med t.ex. vattenskvall eller fågelkvitter används ofta. Skulle vi med samma barn vilja få upp pulsen kanske vid ett rörelsepass eller liknande så använder vi en annan typ av musik. Då väljs en snabbare musik med hög puls och mycket liv. Vi utgick från att musikens tempo och karaktär också kan påverka barns känslor. I litteraturen kan vi på flertal ställen få belägg för vår hypotes.

Men vi fann då att forskning kring musik och känslor hos barn är magert. Dock finns det en hel del forskat om hur vi vuxna tar till oss och mår av musik. Därför ville vi undersöka om vi reagerar likadant, vuxna och barn och om vi tycker om samma sorts musik. Exempelvis menar Udden (2004) att musik i kroppsenligt tempo förhöjer välmåendet och snabbare musik får oss att bli aktiva, både kroppsligt men också mentalt. Han hänvisar till att vaggvisor har använts för att få spädbarn att somna men även till att sprittande dansmusik har hållit människor vakna och alerta.

Men hur förhåller det sig då karaktären det vill säga stilen på musiken till barns sinnestillstånd, i vår undersökning? Då vi valde de musikstyckena vi valde så utgick vi från deras karaktär och tempo. Detta i enlighet med vår hypotes. Vi gick in i undersökningen nyfikna och med öppet sinne. Ändå kan vi nog erkänna att vi blev lite förvånade över resultatet. Enligt vår hypotes skulle Vivaldi vara den musik som tilltalade barnen bäst, men så var inte fallet.

Det lugnare stycket av Vivaldi skapade fler negativa känslor än vi trott. Men framför allt var det Mozarts musik som skapade de starkaste glädjetrytningarna. Som ett kreativitetsskapande stycke tog barnen lättare till sig Mozart. Även detta tillstånd kan vi uttolka ur vår valda

litteratur. Uddén (2004) menar att rytmiska rörelser gör att hjärnan känner sig upprymd och genom att andning och blodcirkulation stimuleras och syresätter hjärnan. Här menar han också att musikens primära funktion på hjärnstammen är den aktiverande och den sövande. Vaggvisans nynnade söver barnet och den lugna musiken dämpar kroppsrytmen.

Musik är även känslomässigt kontaktskapande. Den kan hjälpa till att skapa trygghetskänslor mellan två eller flera människor (Uddén, 2004). Detta ser vi vid ett flertal tillfällen under vår undersökning då barnen pratar med varandra och uppmuntrar varandra genom att säga ”vad fint du har gjort” eller ”wow, vad coolt”. Intresset med vattenskålarna och färgerna var även det stort och det blev många diskussioner mellan barnen om hur det kunde bli om man blandade sin pensel i vattnet. Detta var inte något vi innan undersökning trodde skulle bli en så stor del av barnens diskussioner. Detta för att vi har en tro på att barn målar mycket under sin tid på förskolorna och de har en vana med vatten och färg. Hur pedagoger aktivt lyssnar på barn kan här framhållas. Många givande samtal om färger, vatten och skapande i allmänhet blir ett lärtillfälle.

Att barnen aktivt har möjlighet att kritiskt reflektera är en värdefullt menar Still (2011). Under studien har barnen villigt berättat om sina bilder och vad de valt för motiv och hur det kändes. Barnen på förskolan pratade mer under själva aktiviteten. Här kunde vi se ett starkt samspel och utbyte av erfarenheter och idéer. Att få delge och reflektera kring sina verk tror vi skapar en förmåga att se detaljer och förstå helheten.

Långt tillbaka ända till antikens tid har man funderat över varför musik påverkar oss så starkt som den gör. Det verkar som barn spontant kan brista ut i rörelse och känslöförmågor när de hör viss musik. Och Juslin & Sloboda hävdar att lugn musik är lugnande och motverkar olust (2001). Här fann vi barn som kände obehag inför vårt lugnaste stycke. Känslor och musik hör enligt oss ihop. Vi blir glada av en viss musik ibland men ibland så ger samma musik inte alls samma känsla hos oss. Detta tror vi beror på det humör man har just den dagen. Det är alltså min dagsform som är avgörande för vilken musik som jag tycker om. Vi valde att göra vår undersökning och spela upp de båda musikstyckena samma dag för att vi ville att barnen inte skulle påverkas av vilken dagsform de hade för dagen. Om detta är en fördel för oss eller en nackdel är inget vi kan veta, detta var ett beslut som vi står för och tycker är relevant för vår undersökning.

5.3 Fortsatt forskning

Detta är ett område för fortsatt forskning som vi tycker är oerhört intressant. Musikens stora variation och musikens närvaro i vår vardag pekar på musikens betydelse för människan. Att vidare få undersöka musikens betydelse för barns känslor och hur vi som pedagoger uppfattar det är intressant. I det stora hela är det bara en droppe i havet det vi nu forskat om. Forskningsområdet är i behov att utvecklas. Vi skulle vilja utforska hur barn i olika sammanhang i förskolans verksamhet agerar utefter den musik som vi erbjuder dem. Så, vad tycker barn om för musik? Vilken musik väljer de att lyssna på i de situationer de sätter på musiken själva? Det är något som kan beforskas för att få en större inblick i barnens livsvärld.

Slutord

I våra frågeställningar ställde vi oss frågorna om hur barn uttrycker sina känslor med målande som stöd samt hur barn agerar och upplever olika sorters musik. Men även vad barn kan lära sig. Det vi har sett och kommit fram till är att en del barn mycket väl kunde sätta ord på sina känslor till musiken och en del kunde inte alls, de visste inte vad de kände. Om det är oerfarenheter av företeelsen att uttrycka sig till musik vet vi inte men det kan mycket väl vara så. Hur barnen agerade och upplevde musiken var väldigt individuellt. Det fanns barn som inte kunde sitta stilla pga. av musiken och några fick känslomässiga reaktioner till den såsom att den kändes knäpp eller den kändes trist i hela kroppen. Vår uppfattning är om barn oftare får uttrycka sina känslor blir de mer observanta på vad de egentligen känner, de kan då bättre uttrycka sina känslor i ord. I vår inledning hade vi valt att starta med ett citat av Lev Campbell (1998) om musikens påverkan och om att vi i allt omges av musik. Musiken har i mångt och mycket möjlighet att väcka de skildaste känslor. Musik är en viktig del av våra liv och bör även på förskolor och skolor få ta plats. Vår undersökning har lärt oss att musiken ökar barns intresse för det skapande. Musiken bildar ytterligare dimensioner för barns skapande. Detta i sig ger åtminstone oss en insikt av att musiken kan användas i barns lärande. Den har möjlighet att skapa hängivelse och associationer.

6 REFERENSER

Antal Lundström, I. (1996) *Musikens gåva - Hur musik påverkar barns utveckling genom att stimulera inneboende resurser och ge ökad social kompetens*. Uppsala: Konsult förlaget.

Bjørkvold, J- R. (2005) *Den musiska människan*, Liber; Stockholm.

Brodin M, & Hyllander I. (2002) *Själv-känsla att förstå sig själv och andra*. Stockholm: Liber.

Brown, S. (2001) The social uses of background music for personal enchainment-implications for the "Mozart effect". I: Matell, G & Theorell, T (red) *Musikens roll i barns utveckling*, s 27-71. Edsbruk: Akademitryck.

Campbell, D. (1998) *Mozart-effekten- musikens oanade kraft*. Malmö: Egmont Richter AB.

Denscombe, M. (2000) *Forskningshandboken*. Lund: Studentlitteratur.

Fagius, J & Lagercrantz, H. (2007) *Barnet, hjärnan, musiken och sången*. Fagius, G (red) *Barn och sång – om rösten, sångerna och vägen dit*. Lund: Studentlitteratur.

Haglund, T & Löfberg, E. (1996) *Känslöresan – Barns fantasi- och känsloutveckling genom musik- upplevelser*. Falun: ScandBook

Jederlund, U. (2002) *Musik och språk*, Stockholm: Runa.

Johansson, B & Svedner, P-O. (2001) *Examensarbete i lärarutbildningen. Undersökningsmetoder och språklig utformning*. Uppsala: Kunskapsföretaget.

Juslin P & Sloboda J. (2001) *Music and emotion, theory and research*, New York: Oxford university press.

Klingberg, T. (2011) *Den lärande hjärnan. Om barns minne och utveckling*: Stockholm: Bokförlaget Natur & Kultur.

Lagercrantz, H. (2001) Mozart och Stravinskij för det nyfödda barnet. I: Matell, G & Theorell, T (red) *Musikens roll i barns utveckling*, Edsbruk: Akademitryck: s.81-85.

Läroplanen för förskolan 1998, reviderad 2010. Utbildningsdepartementet, Fritzes, Stockholm.

Norstedts, svenska ordbok + uppslagsbok (1999) Italien: Nordstedts.

Patel, R & Davidsson, R. (2003) *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Pramling Samuelsson, Ingrid & Asplund Carlsson, Maj. (2003) *Det lekande lärande barnet i en utvecklingspedagogisk teori*. Stockholm: Liber.

Saar, T. (1999) *Musikens dimensioner - en studie av unga musikers lärande*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.

Stenbäck, Grahn M. (1995) *Sång eller musik?* Linköping: Linköpings Universitet.

Still, J. (2011) *Musikalisk lärandemiljö - Planerade musikaktiviteter med småbarn i Daghem*. Åbo: Åbo Akademis förlag.

Strandberg, L. (2007) *Vygotskij i praktiken. Bland plugghästar och fusklappar*. Finland: Nordstedts akademiska förlag.

Sundin, B. (1988) *Musiken i människan: om tradition och förnyelse inom det estetiska områdets pedagogik*. Stockholm: Natur & Kultur .

Sundin, B. (2001) *Barns musikaliska utveckling*. Stockholm: Liber.

Säljö, R. (2010). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. 2. uppl. Stockholm: Norstedt.

Uddén, B. (2004) *Tanke- Visa - språk, Musisk pedagogik med barn*. Lund: Studentlitteratur.

Varkøy, Ø. (1996). *Varför musik? En musikpedagogisk idéhistoria*. Hässelby: Runa Förlag AB.

Vygotskij, Lev Semenovic. (1930 översatt 1995). *Fantasi och kreativitet i barndomen*. Göteborg: Daidalo.

Wiklund,U. (2001) *Den lydiga kreativiteten, om barn, estetik och lärande*. Stockholm: Utbildningsradion.

Nätbaserade referenser:

<http://www.seilon.org/category/vetenskap>

Vetenskapsrådet, http://www.vr.se/download/18.7f7bb63a11eb5b697f3800012802/forsknings-etiska_principer_tf_2002.pdf (2011-04-20)

Bilagor

Bilaga 1

Medgivandeblankett

Till vårdnadshavare för:

Barnets namn:.....

Förskola och avdelning:.....

Vi är två studenter från Högskolan i Kristianstad som håller på att skriva ett examensarbete om: ***Hur musikens karaktär påverkar barnens känslor i förskolans verksamhet.*** Vi kommer att på olika sätt observera, intervjua och dokumentera barnen i förskolans verksamhet. Vi kommer även att videofilma aktiviteter som underlag i undersökningen. Dessa filmer kan komma att diskuteras med handledaren.

Vi kommer att följa de forskningsetiskprinciperna:

- Det innebär att varken barnen eller förskolan kommer att kunna identifieras i vår undersökning.
- Likaså har ni rätt att när som helst avbryta.
- Den information som har samlats in under intervjuerna kommer endast att användas i forskningssyfte under vår utbildning.
- Resultatet av vår undersökning kommer att presenteras i vår C-uppsats, examensarbete.

Tillåter Ni att Ert barn videofilmas? Ja Nej

Tillåter Ni att Ert barn intervjuas? ? Ja Nej

Tillåter Ni att Ert barns skapande produkter används i undersökningen? Ja Nej

Vårdnadshavarens underskrift:

.....

Tack på förhand!

Mona Lindeberg och Sara Knast

Bilaga 2

Hej...

Vi är två förskollärestuderande, Mona Lindeberg och Sara Knast, vi är nu inne på vår femte termin på Kristianstad högskola.

Vi vill göra en undersökning om *hur musikens karaktär påverkar barnens känslor i förskolans verksamhet*. För att få en insyn i det, behöver vi intervjua och observera barn i och utanför den planerade aktiviteten. Vår önskan är att få göra våra observationer/intervjuer på 4-6 åringar om möjlighet finns. Till detta behöver vi få möjlighet att dela ut *medgivandeblanketter* till berörda föräldrar om deras barn kan vara med i undersökningen.

Vi är tacksamma för att ni vill medverka i vår undersökning.

Vi kommer att följa de forskningsetiskapprinciperna:

- Det innebär att varken barnen eller förskolan kommer att kunna identifieras i vår undersökning.
- Likaså har ni rätt att när som helst avbryta intervjun.
- Den information som har samlats in under intervjuerna kommer endast att användas i forskningssyfte under vår utbildning.
- Resultatet av vår undersökning kommer att presenteras i vår C-uppsats, examensarbete.

Tack för er medverkan!

Är det något ni undrar över är ni välkommen att kontakta oss:

Sara Knast; xxxx-xxxxx eller xxxx-xxxxxx

e-post: sara.knastxxxx@xxxxxxxxxxxxxx

Mona Lindeberg; xxxx-xxxxx eller xxxx-xxxxxx

E-post: mona.lindebergxxx@xxxxxxxxxxxxxx

Bilaga 3

Intervjufrågor:

Barnets namn _____

Vill du förklara för mig vad du målar?

Varför använder du just dessa färger till denna musik?

Tänker du på musiken när du målar? Färger, teknik?

Är det svårt att måla efter musiken?

Vad tycker du om musiken, vad känner du när du hör den?

Tyckte du att du kände dig olika när de olika musikstyckena spelades?

Observationsschema 2011-11-15 X-förskola Mozart

Barnet säger <i>Känslor</i> <i>Musiken</i>	Barnet gör <i>Färger</i> <i>Kroppsspråk</i> <i>Målningsteknik</i>	Pedagogen säger	Annat
			Barnen sitter tysta och koncentrerade
Vilket stort hav	Målar mycket blått på sitt papper		
	Målar intensivt på sitt papper med roströd färg		x
	Använder mycket svart		x
	Mycket koncentrerad på sin målning		x
Nu är havet färdigt nu ska vi rita borgen			x
Jag vill ha lite ljugrön	Tar flera färger på penseln, blandar på pappret		x
Mycket blått. Vad försöker du göra? Nej det blev mörkt blått.	x+x+x blandar färger när de sköljer av sina penslar i vattnet.		
	Blandar många mörka färger i en cirkel mitt på bilden		x
	Fortsätter att blanda färgerna direkt på pappret. Använder nu svart och röd.		x
	Sitter mycket koncentrerad med sin bild. Vet vad han ska göra med den.		x
		Vilken färg vill du ha?	x
	Båda flickorna fyller sina papper helt med färg.		
Åh titta vad färgglad	Även här målar han utan att blanda färgerna på paletten. Han blandar direkt på pappret. Är mkt nöjd och förvånad		x
Han är jätte jätte färg glad.			x
Båda är jätte färgglada			x
Det ser ut som om han har handen i sin ficka.	x kommenterar och pekar på x bild.		x